

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

2019-11-19 Nr. (18.2-31-2 E) RM-33904

DĖL PRIDĖTINĖS VERTĖS MOKESČIO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau - VMI prie FM) informuoja apie priimto 2019 metų spalio 17 dienos Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo Nr. IX-751 2, 4, 4¹, 5¹, 12, 12², 33¹, 35, 49, 56, 78, 88¹ straipsnių, 2 priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 4² ir 9² straipsniais įstatymo Nr. XIII-2487 (toliau - PVM įstatymo pakeitimas) pagrindines nuostatas:

1. Šiuo metu galiojančiame PVM įstatyme nustatyta, kad tais atvejais, kai prekės iš kitos valstybės narės atgabenamos PVM mokėtojų, kuriam pagal sandorio sąlygas numatytas prekių nuosavybės perdavimas ne vėliau kaip po 12 mėnesių (centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka šis terminas dėl asmens verslo ypatumų gali būti pratęstas), o prekės padedamos saugoti į šiam PVM mokėtojų nuosavybės teise priklausančius ar kitais teisėtais pagrindais naudojamus sandėlius ar kitas patalpas ir jis vienintelis naudos šias prekes savo ekonominėje veikloje, toks prekių atgabenimas laikomas šio PVM mokėtojų prekių įsigijimu už atlygį ir nelaikomas asmens, disponuojančio atgabentomis iš kitos valstybės narės prekėmis kaip jų savininko, prekių įsigijimu už atlygį. Be to, analogiškais sąlygomis vykdomas Lietuvos PVM mokėtojų nuosavybės teise priklausančių prekių išgabenimas iš Lietuvos į kitą valstybę narę tos kitos valstybės narės PVM mokėtojų laikomas prekių tiekimu į kitą valstybę narę tam PVM mokėtojų, jei toje kitoje valstybėje narėje Lietuvos PVM mokėtojų vykdomai tokiai prekybai pagal tos valstybės narės teisės aktus taikomos analogiškos nuostatos dėl prekių įsigijimo iš kitos valstybės narės (PVM įstatymo 4 str. 1, 2 dalys, 4-1 str. 6 dalis).

Nuo 2020 metų sausio 1 d. PVM taisyklės patikslinamos, suderinant jas ES mastu. Tuo atveju, kai prekės pervežamos į kitą valstybę narę siekiant jas ten vėliau parduoti iš sandėlio jau prieš išgabenimą pagal sudarytą susitarimą numatytam pirkėjui, nelaikoma, kad prekes pervežantis asmuo pervežė prekes į kitą valstybę narę verslo tikslais (netaikomos PVM įstatymo 5¹ straipsnio nuostatos). Nurodytuoju atveju bus laikoma, kad prekes pervežantis asmuo atliko prekių tiekimą į kitą (pirkėjo) valstybę narę tam numatytam pirkėjui ir neprivalėtų joje registruotis PVM mokėtoju.

Įstatymo pakeitimu patikslinamos prekių išgabenimo į kitą valstybę narę, kai jos perduodamos kito asmens žinion, laikomo prekių tiekimu į kitą valstybę narę tam asmeniui, traktavimo sąlygos, t. y. nustatoma, kad kai prekių išgabenimo į kitą valstybę narę metu prekių tiekėjas jau žino prekes įsigijančio asmens, kuriam tos prekės jas atvežus į paskirties valstybę narę bus patiekto vėliau, tapatybę, apie prekių išvežimą duomenys nurodomi nustatytame apskaitos žurnale ir prekių tiekimu ir (arba) paslaugų teikimu į kitas valstybes nars ataskaitoje - laikoma, kad prekių tiekimas į kitą valstybę narę (atitinkamai prekių įsigijimas iš kitos valstybės narės) įvyko tuo metu, kai prekės perduodamos įgijėjo nuosavybėn. Toks prekių gabenimas ES mastu vadinamas *call-of stock* (angl.) arba prekių pristatymu, kad jos būtų patiekto pagal pareikalavimą (PVM įstatymo 4² straipsnis). Taip pat nustatomos taisyklės, pagal kurias,

pasikeitus aplinkybėms, prekių tiekimo, kai prekės pristatomos, kad jos būtų pateiktos pagal pareikalavimą, nuostatos nebetaikomos (**PVM įstatymo 5¹ str. 4, 5 dalys**). Kartu PVM įstatymo pakeitimu nustatoma prievolė pildyti apskaitos žurnalą (žurnale reikalaujamus pateikti duomenis ir jų pateikimo (pildymo) tvarką nustatys centrinis mokesčių administratorius) apie prekių tiekimą ir (ar) įsigijimą tuo atveju, kai jos pristatomos, kad jos būtų pateiktos pagal pareikalavimą (**PVM įstatymo 78 str. 9 dalis**), bei prievolė prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo į kitas valstybes nares ataskaitoje pateikti informaciją apie asmenų, kuriems prekės išsiųstos pagal prekių, pristatytų, kad jos būtų pateiktos pagal pareikalavimą, tiekimo sandorį, PVM mokėtojų kodus (**PVM įstatymo 88¹ str. 1¹ dalis**).

2. Nuo 2020 metų sausio 1 d. įvedami paaiškinimai grandininių prekių tiekimo sandorių atvejais, t. y. patikslinama, kuriam asmeniui priskirti taikant 0 procentų apmokestinamą prekių tiekimą į kitą valstybę narę, tais atvejais kai prekės fiziškai gabenamos iš pirmojo pardavėjo galutiniam pirkėjui.

Siekiant, kad valstybės narės vienodai vertintų tokius sandorius, dėl kurių gali kilti dvigubo apmokestinimo arba neapmokestinimo pavojus, taip pat siekiant veiklos vykdytojams suteikti daugiau teisinio tikrumo, apibrėžiamos grandininio prekių tiekimo sandorio ir tarpinio veiklos vykdytojo sąvokos (**PVM įstatymo 2 str. 10¹ ir 33¹ dalys**) bei nustatomos sąlygos, pagal kurias prekių gabenimas būtų priskiriamas atitinkamam prekių tiekimui sandorių grandinėje. Pagal įvedamas nuostatas, bendruoju atveju prekių gabenimas pagal grandininį sandorį priskiriamas tik tarpiniam veiklos vykdytojui „atliekamam“ prekių tiekimui (**PVM įstatymo 9² straipsnis**), t. y. įmonės A tarpiniam veiklos vykdytojui B tiekiamoms prekėms. Kartu nustatoma ir išimtis, t. y. tuo atveju, kai tarpinis veiklos vykdytojas yra pranešęs savo prekių tiekėjui valstybės narės, iš kurios prekės išgabenamos, jam suteiktą PVM mokėtojo kodą, prekių gabenimas pagal grandininį sandorį priskiriamas tik tarpinio veiklos vykdytojo vykdomam prekių tiekimui, t. y. jei įmonė A tiekia prekes tarpiniam veiklos vykdytojui B, o šis tiekia prekes įmonei C, tai taikant 0 procentų PVM tarifą apmokestinamas tiekimas tarp B ir C.

3. Pagal galiojančias PVM įstatymo nuostatas 0 procentų PVM tarifu apmokestinamos prekės, jeigu jos tiekiamos kitoje valstybėje narėje įregistruotam PVM mokėtojui ir yra išgabenamos iš šalies teritorijos į kitą valstybę narę (neatsižvelgiant į tai, kas prekes gabena).

PVM įstatymo pakeitime prekių tiekimo į kitas ES valstybes nares 0 procentų PVM tarifu taikymui nustatoma esminė sąlyga, kad pirkėjas būtų registruotas PVM mokėtoju kitoje ES valstybėje narėje, taip pat kad būtų įvykdytos kitos privalomos sąlygos:

prekės turi būti gabenamos už prekių tiekimo valstybės narės ribų, ir
prekių pardavimas turi būti įtraukimas į prekių tiekimo ir (arba) paslaugų teikimo į kitas valstybes nares ataskaitą (VIES).

Įstatymo pakeitime taip pat nustatoma, kad tuo atveju, kai prekių tiekėjas nesilaiko prievolės pateikti (VIES) ataskaitos, 0 procentų PVM tarifas neturėtų būti taikomas, išskyrus atvejus, kai prekių tiekėjas veikia sąžiningai, t. y. kai jis mokesčių administratoriui gali tinkamai pagrįsti ataskaitos pildymo trūkumus (**PVM įstatymo 49 str. 1 ir 6 dalys**).

4. Pagal dabar galiojantį PVM įstatymą PVM neapmokestinamas už šalies teritorijos ribų įsikūrusio apmokestinamojo asmens, įsiregistravusio PVM mokėtoju bet kurioje valstybėje narėje (išskyrus Lietuvos Respubliką), prekių įsigijimas iš kitos valstybės narės (kitos negu valstybė narė, kurioje jis įregistruotas PVM mokėtoju), kai šis asmuo šias prekes šalies teritorijoje iš karto patiekia PVM mokėtojui, kuriam pagal PVM įstatymą nustatyta prievolė apskaičiuoti ir sumokėti PVM už šias patiektas prekes .

Atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2018 m. balandžio 19 d. sprendimą byloje Nr. C-580/16, kuriuo konstatuota, kad atsižvelgiant į PVM direktyvoje įtvirtintus supaprastinimo priemonės tikslus ir siekiant išvengti to, kad tarpininkas trikampės prekybos (tai tokie prekių tiekimo sandoriai, kai juose dalyvauja trijų valstybių narių PVM mokėtojai, o iš vienos valstybės narės išgabenamos prekės įsigijamos kitos valstybės narės PVM mokėtojo ir nugabentos į trečiąją valstybę narę iš karto patiekiamos tos trečiosios valstybės narės PVM mokėtojui) atveju turėtų įsiregistruoti PVM mokėtoju ir pateikti deklaracijas prekių paskirties valstybėje narėje, PVM neapmokestinimas galėtų būti taikomas ir tada, kai tarpininkas yra

įsisteigęs ir įregistruotas PVM mokėtoju valstybėje narėje, iš kurios siunčiamos prekės, bet tik jei šiam sandoriui naudoja kitos valstybės narės PVM mokėtojo kodą, įstatymo projektu atitinkamai keičiamos **PVM įstatymo 33¹ str. 3 dalies** nuostatos.

5. Šiuo metu PVM neapmokestinamos importuojamos prekės, jeigu importo metu žinoma, kad tos pačios prekės skirtos išgabenti ir bus išgabentos į kitą valstybę narę, o importuotojo prekių tiekimas iš Lietuvos Respublikos į kitą valstybę narę apmokestinamas taikant 0 procentų PVM tarifą. Kad būtų taikoma ši nuostata, būtina, kad importuotojas būtų registruotas PVM mokėtoju Lietuvos Respublikoje, o prekės išgabenamos į kitą valstybę narę per terminą, ne ilgesnį kaip 1 mėnuo. Dėl objektyvių aplinkybių gali būti nustatytas ir ilgesnis išgabenimo terminas.

Atsižvelgiant į Europos Komisijos (toliau - EK) išreikštą nuomonę, kad, taikant „42“ muitinės procedūrą (PVM įstatymo 35 straipsnis), prekių tiekimas turi įvykti iš karto po importo operacijų (EK nuomone, tam gali būti suteikta šiek tiek laiko (nuo vienos iki kelių dienų), bet tik tais išimtiniais atvejais, kai tai pateisinama operacijomis, reikalingomis išgabenimui į kitą valstybę narę suorganizuoti), ir į tai, kad Lietuvoje šiuo metu taikomas 1 mėnesio prekių išgabenimo į kitą ES valstybę narę terminas ir galimybė šį terminą pratęsti yra per ilgas laikotarpis, PVM įstatymo pakeitimu minėtas terminas trumpinamas iki 7 dienų. Kartu išbrauktos nuostatos dėl ilgesnio, nei nurodyta PVM straipsnyje 35 straipsnyje, prekių išgabenimo termino nustatymo (**PVM įstatymo 35 straipsnis**).

6. Atsižvelgiant į tai, kad siekiant teisinio tikrumo 2018 m. gruodžio 4 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2018/1912, kuriuo iš dalies keičiamos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 282/2011 nuostatos, susijusios su tam tikrų sandorių ES viduje neapmokestinimu PVM, į Reglamentą (ES) Nr. 282/2011 įtrauktas 45a straipsnis, kuriuo pateikiamas įrodymų, kad prekės buvo išsiųstos arba išgabentos iš pardavimo valstybės narės į paskirties valstybę narę, sąrašas, PVM įstatymo pakeitimu keičiamas **PVM įstatymo 56 straipsnis**, kuris papildomas nuoroda į minėtą Reglamentą (ES) Nr. 282/2011 45a straipsnį.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė